

HUDEBNĚ DRAMATICKÁ VÝCHOVA (HDv)

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **hudebně dramatická výchova** vznikl ze vzdělávacího okruhu **umění a kultura**, který vychází ze stejnojmenné vzdělávací oblasti. Vzdělávací okruh **umění a kultura** obsahuje tři tematické okruhy: **hudební výchovu**, **výtvarnou výchovu** a **dramatickou výchovu**. Vyučovací předmět **výtvarná výchova** je věnován tematickému okruhu výtvarná výchova; vyučovací předmět **hudebně dramatická výchova** slučuje tematické okruhy hudební výchova a dramatická výchova.

Část vyučovacího předmětu **hudebně dramatická výchova** věnovaná **hudební výchově** rozvíjí hudebnost žáků a jejich pohybovou kulturu, zprostředkovává poznávání a chápání hudebního bohatství národů, vytváří kladný vztah k hudbě a rozvíjí potřebu hudby jako nedílné součásti života.

Cílem **hudební výchovy** je ukázat žákům hudbu jako přirozenou součást života, zbavit je strachu z vokálního, instrumentálního i pohybového projevu, vybavit je základní hudební gramotností a ukázat, že hudba se může pro člověka stát důležitým prostředkem k uspokojení citových potřeb.

Druhá část vyučovacího předmětu **hudebně dramatická výchova** věnovaná **dramatické výchově** pomáhá utvářet aktivní, tvořivou, vnitřně bohatou osobnost otevřenou světu, schopnou sociálního porozumění a spolupráce. Neopomenutelný je její etický rozměr – v dramatických hrách dostávají žáci příležitost prožít situace, se kterými se v životě mohou opravdu setkat, a které si tak mohou předem prozkoumat a připravit se na ně. Díky dramatické výchově si žáci mohou vyzkoušet různé role, podívat se na problémy z různých úhlů pohledu, vnímat skutečnost kolem sebe v celé její hloubce a složitosti, orientovat se v ní, měnit i obhajovat své postoje a respektovat druhé lidi a jejich názory.

Prostřednictvím hudebních, pohybových a dramatických činností dochází k odreagování napětí, k překonávání únavy, zlepšování nálady a rozvoji koncentrace pozornosti.

■ OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU

Obsah **hudební výchovy** lze rozdělit do tří okruhů:

1. vokální a instrumentální činnosti
2. hudebně poslechové činnosti
3. hudebně pohybové činnosti.

Vokální činnosti vedou k rozvoji správného pěveckého dýchání, tvoření hlasu, intonačním dovednostem a interpretaci písní v přiměřeném rozsahu. Při **instrumentálních činnostech** se rozvíjejí rytmické dovednosti žáků vyjádřené nejprve „hrou na tělo“ a poté i doprovodem písně pomocí jednoduchých rytmických hudebních nástrojů.

Hudebně poslechové činnosti rozvíjejí schopnost koncentrovaného poslechu a emocionálního prožitku hudebního díla.

Hudebně pohybové činnosti postupně umožňují žákům vyjádřit vnímanou hudbu vlastním pohybem a tak zvýšit emocionální prožitek hudby. Nácvik této dovednosti vede k snazšímu začlenění našich žáků do běžných volnočasových aktivit - cvičení s hudebním doprovodem ve fitness centrech či společenských akcí spojených s tancem.

Při **dramatické výchově** se žáci zaměřují na rozvoj verbálních i neverbálních komunikačních dovedností, vytvářejí různé jevištní situace a seznamují se se současným dramatickým uměním (divadelním, filmovým, televizním a rozhlasovým).

Velmi důležitou součástí dramatické výchovy je, že se žáci naučí důsledně dodržovat pravidla hry a spolupráce a respekt k pravidlům pak uplatňují i při řešení skutečných životních situací.

Vyučovací předmět **hudebně dramatická výchova** se vyučuje v 1. i 2. ročníku s hodinovými dotacemi podle školního učebního plánu:

	1. ročník	2. ročník
Počet hodin	1	1

Z kapitoly „Zařazení průřezových témat“ je zřejmé, ve kterém ročníku a jakou formou se ve vyučovacím předmětu **hudebně-dramatická výchova** realizují jednotlivá **průřezová témata** (kapitola III. 5., strana 20 – 44).

Výuka **hudebně dramatické výchovy** probíhá převážně v učebně hudební výchovy vybavené audio vizuální technikou, klavírem, přenosnými elektrickými klávesovými nástroji, širokou škálou rytmických hudebních nástrojů a interaktivní tabulí.

Učebna také poskytuje dostatečný prostor pro dramatické činnosti žáků. Interaktivní tabuli lze mimo jiné použít i k promítání dramatických děl.

Součástí výuky **hudebně dramatické výchovy** jsou i návštěvy rozsahem i obsahem přiměřených koncertů, divadelních a filmových představení.

■ VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PŘEDMĚTU

Klíčové kompetence

● Kompetence k učení

- motivujeme k učení, snažíme se žáky zbavit ostychu z vlastní hudební a dramatické produkce (např. formou různých her)
- snažíme se o klidnou a tvůrčí atmosféru v hodinách hudebně-dramatické výchovy
- žáky zásadně nenutíme do aktivit, které jsou jim nepříjemné
- snažíme se poskytnout žákům pocit úspěchu tím, že vědomě navozujeme situace, ve kterých může být žák úspěšný (podle individuálních možností žáků)
- při hodnocení používáme převážně prvky pozitivní motivace, ale učíme žáky přijímat i oprávněnou kritiku a adekvátně na ni reagovat
- poskytujeme žákům prostor pro ovlivňování obsahu hodin hudebně-dramatické výchovy podle jejich individuálních zájmů (žáci mají možnost spolupodílet se na výběru skladeb pro poslechové, vokální i hudebně pohybové činnosti, ovlivňovat výběr námětu dramatických činností)
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace ze všech možných dostupných zdrojů (vyhledávání informací z oblasti hudebního a dramatického umění)
- učíme žáky výsledky své práce vhodnou formou prezentovat před skupinou vrstevníků (např. prezentace oblíbené hudební skupiny, oblíbeného filmu, herce apod.)

● Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k poznání, že problémy jsou běžnou součástí života všech lidí, že není třeba se jich obávat, ale je potřebné si osvojit základní způsoby jejich překonávání
- učíme žáky poznat své vlastní problémy při osvojování učiva, popsat je, svěřit se s nimi a požádat o radu a pomoc
- nabízíme možnosti řešení problému, ale ponecháváme žákům vlastní odpovědnost za jejich vyřešení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- učíme žáky pracovat s různými zdroji informací a tím je vedeme k větší samostatnosti při řešení problémů

• Kompetence komunikativní

- rozvíjíme verbální i neverbální komunikační dovednosti
- učíme žáky volit vhodné formy komunikace v různých životních situacích
- učíme žáky respektovat základní komunikační pravidla rozhovoru (střídání role posluchače a mluvčího jako základ účinné komunikace)
- učíme žáky pravidlům komunikace při týmové spolupráci, vyslechnout a respektovat názor druhého, obhajovat vhodnou formou svůj názor, správně reagovat na zadané pokyny
- učíme žáky základům asertivní komunikace

• Kompetence sociální a personální

- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci navzájem potřebují
- rozvíjíme v žácích schopnost empatie (poznat, kdy druhý člověk potřebuje pomoc a vhodnou formou mu ji poskytnout, chápat a respektovat pocity a názory spolužáků i dospělých)
- vedeme žáky k pocitu radosti z poskytnuté pomoci
- učíme žáky ocenit přínos každého jedince pro práci skupiny dle jeho individuálních možností
- učíme žáky spolupracovat ve skupině, rozvíjíme schopnosti žáků zastávat ve skupině různé role
- rozvíjením hudebně pohybových schopností žáků usnadňujeme jejich začlenění do běžných volnočasových aktivit (cvičení s hudbou ve fitness centrech, společenské akce spojené s tancem)

• Kompetence občanské

- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi, upevňujeme žádoucí pozitivní formy chování ve škole i mimo ni
- rozvíjíme sebeovládání žáků
- důsledně vyžadujeme respektování daných pravidel (společenského chování, hry a spolupráce)
- vedeme žáky k sebeúctě a úctě k ostatním žákům a dospělým, učíme žáky tolerovat rozdílné možnosti spolužáků při osvojování učiva a respektovat odlišný vkus spolužáků i dospělých

• Kompetence pracovní

- učíme žáky pravidlům spolupráce, učíme je citlivě hodnotit práci svoji i práci skupiny
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- vedeme žáky k odpovědnosti za plnění svých pracovních povinností
- měníme pracovní podmínky, a tak žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme (přihlížíme k individuálním možnostem žáka, oceňujeme snahu)
- prací nikdy netrestáme

▣ VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ**1. HUDEBNÍ VÝCHOVA - VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI**Výsledky vzdělávání

žák by měl:

- 1.1. zpívat písně v rozsahu přiměřeném individuálním schopnostem
- 1.2. využívat přiměřeně svým schopnostem jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- 1.3. improvizovat v rámci jednoduchých hudebních forem

Učivo:

- vokální činnosti: dechová, hlasová, intonační a artikulační cvičení, zpěv písní přiměřeného rozsahu (ve skupině i sólově), nácvik nových písní napodobováním vzoru učitele
- instrumentální činnosti: rytmizace říkadel, rytmický doprovod vlastního zpěvu, zpěvu spolužáků nebo poslouchané skladby „hrou na tělo“ nebo jednoduché rytmické nástroje (snaha o vystižení tempa a rytmu písně)
- improvizovaný doprovod poslouchané skladby hrou na jednoduché rytmické nástroje
- improvizované vyjádření poslouchané skladby pohybem

2. HUDEBNÍ VÝCHOVA - HUDEBNĚ POSLECHOVÉ ČINNOSTI

Výsledky vzdělávání

žák by měl:

- 2.1. rozlišit základní hudební nástroje – tvar, zvuk
- 2.2. soustředit se na poslech skladeb různých žánrů
- 2.3. orientovat se v základních hudebních pojmech a žánrech

Učivo:

- poznávání hudebních nástrojů na obrázcích, přiřazování názvů hudebních nástrojů k obrázkům, zvuky hudebních nástrojů, přiřazování zvuku hudebního nástroje k jeho obrázku
- soustředěný poslech skladeb různých žánrů přiměřených rozsahem i formou (žáci mohou ovlivňovat výběr skladeb, prezentovat oblíbenou píseň či hudební skupinu)
- hudební hry: poznávání písní podle tempa, rytmu a melodie
- základní hudební pojmy (nota, notová osnova, houslový klíč)
- označení různých hudebních žánrů, třídění poslouchaných skladeb podle žánrů

3. HUDEBNÍ VÝCHOVA - HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

Výsledky vzdělávání

žák by měl:

- 3.1. měnit pohyb podle tempových a rytmických změn
- 3.2. vytvářet pohybové improvizace na základě individuálních schopností a dovedností
- 3.3. využívat hudbu jako zdroj relaxace

Učivo:

- spojení vnímání hudební skladby s pohybem, vyjádření tempa a rytmu skladby pohybem celého těla nebo jeho částí (pochod, jednoduché taneční kroky, volný tanec, pohybové hry, pohybové improvizace, vyjádření emocí pohybem)
- možnosti využití hudby k relaxaci, relaxační hudba, relaxace s hudbou, muzikoterapie

4. DRAMATICKÁ VÝCHOVA

Výsledky vzdělávání

žák by měl:

- 4.1. dodržovat zásady hlasové hygieny a správného držení těla
- 4.2. uplatňovat kultivovaný mluvený a vhodný pohybový projev
- 4.3. rozvíjet schopnost soustředění a pozornosti
- 4.4. propojovat pohybové dovednosti s verbálním a neverbálním vyjadřováním
- 4.5. rozlišovat herní a reálnou situaci
- 4.6. spolupracovat ve skupině při tvorbě jevištní situace a využívat různých výrazových prostředků
- 4.7. naučit se na základě vlastní zkušenosti dodržovat pravidla hry

Učivo:

- dechová, hlasová a artikulační cvičení
- rozvoj slovní zásoby, samostatný mluvení projev, vymýšlení různých závěrů daného příběhu
- pohybový projev podle vzoru vyučujícího, improvizovaný pohyb
- neverbální komunikace, pantomima
- dramatizace příběhů a pohádek, situační scénky, hraní rolí, charakteristika postav a rozbor děje – reálné a nereálné postavy, prostředí, děje
- nutnost respektování předem stanovených pravidel, nácvik účinné spolupráce a komunikace

